

Aydınlatılmış Onamın Önemi: Olgu Sunumu

Erdem KISAKOL¹

Meksel CENGİZ²

Muhammet ŞAHİN³

Muhammet CAN⁴

Giriş

Tıbbi malpraktis, “bilgisizlik, deneyimsizlik ya da ilgisizlik nedeniyle bir hastanın zarar görmesi hekimliğin kötü uygulaması” anlamına gelir (1,2). Yine, hekim veya diğer sağlık personeli tarafından gerçekleştirilen tıbbi müdahalenin hukuka uygunluk şartlarını taşımaması nedeniyle hastanın zarara uğraması demektir (3). Hekim gerekli özeni göstermemesi halinde meydana gelecek zararlardan sorumlu olur. Gerçekleştirilecek müdahalenin amacı ve hastanın durumuna uygun, modern tıbbın gelmiş olduğu seviye bakımından kabul edilebilir ve bilimsel temellere dayanıyor olması gerekir. Hastalığın gerektirdiği müdahaleden, tedavi yönteminden farklı bir uygulamanın gerçekleştirilmiş olması ve bu durumun hastanın durumunu daha da ağırlaştırmış olması halinde hiç şüphe yok ki cezai ve hukuki sorumluluk doğacaktır (1-4).

Çalışmamızda, periferik arter hastalığı için PTA girişimi yapılan ve sözel olarak bilgilendirilen ve sonrasında excitus gelişen yaşlı bir hastadır. Girişim öncesinde hasta yakınının girişimden sonrasında gelişebilecek komplikasyonlar konusunda yeterince bilgi verilmemesi sonrası gelişen olaylar, yazılı onamın ve mesleği uygularken özenli davranmanın önemine dikkat çekilmek amaçlanmıştır.

Olgu

Hasta yakınının CİMER'e yaptığı şikâyet başvurusunda; “*Kardeşimi bacaklarında ağrı ayaklarında soğuma ve iki ayak parmağında morarma şikâyeti ile hastaneye götürdük. Doktor muayene etti doppler çekti ve damar tıkanıklığı teşhisi koydu. Kendisi anjiyo balon uygulaması yaparak hastamızı tedavi edeceğini ve %90 başarılı olacağını hastanın yürüye-*

¹ Arş. Gör. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Tıp Fakültesi Adli Tıp AD., erdemkisakol95@gmail.com

² Arş. Gör. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Tıp Fakültesi Adli Tıp AD., mekselcengiz@gmail.com

³ Arş. Gör. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Tıp Fakültesi Adli Tıp AD., drmuhammetsahin1988@gmail.com

⁴ Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Tıp Fakültesi Adli Tıp AD., balikesircan@gmail.com

Atar damara girilen bölgede kanamaya bağlı şişlik olabilir, bu şişlik sıklıkla 3-4 haftada geçmektedir. İşlem sırasında kullanılan ilaçlara, özellikle de iyotlu kontrast maddeye bağlı olarak böbrek yetersizliği gelişebilir. Böbrek yetersizliği gelişen hastaların çoğunda yetersizlik düzelmekle beraber nadiren hastaların daha sonraki hayatlarında diyaliz tedavisi almaları gerekebilir” denmektedir. (11)

Olgumuzda, hastaya yapılan PTA tedavisinden sonra tekrardan tıkanma komplikasyonu gelişmiştir.

Hastane takibi sırasında hastanın ayaklarda siyanozun artması üzerine 02.10.2020 tarihinde tekrar PTA işlemine alınmış, arterlerin tromboze olduğu görülmüş ve tekrar işlem yapılarak akım sağlanmış olduğu, iki kere yapılan PTA işlemine rağmen ayaklarda iskemik bulguların artması üzerine ortopedi konsültasyonu istenilmiş, ortopedi uzmanı tarafından nekroz oturmadığı belirtilerek amputasyon önerilmediği, hasta yakınlarının isteği üzerine dış merkeze sevk edildiği, hastane epikriz raporundan anlaşıldığı kadarı ile yatış anında ayaklarının durumu kötü olan hastanın ayaklarının kurtarılması için gerekli işlemlerin yapıldığı, operasyonu yapan hekimin yaptığı tıbbi girişim ve tedavi işlemlerinde işlem sonrası ortaya çıkabilecek komplikasyon olasılıkları dışında herhangi bir eksiklik görülmediği tespit edilmiştir.

Hekimlerin işlerini iyi yaptıkları kadar aynı ölçüde hastaya bunu anlatmaları gerekir. Aydınlatılmış onam formlarında olası göz korkutucu komplikasyonlara da yer verilmesi gerekir ve bunların detaylıca belirtilmesi gerekir. Yapılan çalışmalarda bazı malpraktis suçlamalarının sadece bilgilendirilmiş onam formunun eksikliğinden kaynaklanabildiği gösterilmiştir. (12)

Sonuç

Tıbbi uygulama hataları veya tıbbi girişimlerde ortaya çıkan komplikasyonların neler

olabileceği, hekimlik mesleğinin başlangıcından itibaren bir sürekli tıp eğitimi süreçlerini kapsamaktadır. Hasta ve hasta yakınlarının yapılacak tıbbi girişimlerde sözlü ve yazılı olarak bilgilendirilmesi hem hekimleri yasal olarak koruması hem de hastaların ve hasta yakınlarının sağlık hizmetlerine karşı memnuniyetlerinin artırılması açısından hekimlerin aydınlatılmış onam formu konusunda bilgilendirilmesinin önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Kaynaklar

1. Nikoghosyan-Bossen G, Hauberg A, Homøe P. Systematic analysis of ear-nose-throat malpractice complaints may be beneficial for patient safety Dan Med J. 2012 May;59(5):A4422 (Erişim tarihi: 1.04.2021 11.53)
2. http://www.ttb.org.tr/mevzuat/index.php?option=com_content&task=view&id=65&Itemid=31_ (Erişim tarihi: 1.04.2021 11.53)
3. https://www.saglikhukuku.gen.tr/malpraktis/#Malpraktis_Nedir (Erişim tarihi: 1.04.2021 11.53)
4. https://www.saglikhukuku.gen.tr/malpraktis/#Hekimin_Ozen_Borcu (Erişim tarihi: 1.04.2021 11.53)
5. <https://www.saglikhukuku.gen.tr/aydinlatilmis-onam-nedir/> (Erişim tarihi: 1.04.2021 11.53)
6. https://www.ttb.org.tr/mevzuat/index.php?option=com_content&task=view&id=65&Itemid=31_ (Erişim tarihi: 1.04.2021 11.53)
7. <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=4847&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5> (Erişim tarihi: 1.04.2021 11.53)
8. Veraldi GF, Mezzetto L, Scorsone L, Macri M, Simoncini F, Lippi G. Red Blood Cell Distribution Width Predicts 1-month Complications after Percutaneous Transluminal Angioplasty Journal of Medical Biochemistry 2019 Jul 30;38(4):468-474. (Erişim tarihi: 1.04.2021 11.53)
9. Malik TF, Tivakaran VS. Percutaneous Transluminal Coronary Angioplasty StatPearls Publishing 2021 (Erişim tarihi: 1.04.2021 11.53)
10. Matsi PJ, Manninen HI Complications of lower-limb percutaneous transluminal angioplasty: A prospective analysis of 410 procedures on 295 consecutive patients Cardiovascular and Interventional Radiology volume 21 1998, 361–6 (Erişim tarihi: 1.04.2021 11.53)
11. <https://tkd.org.tr/menu/158/periferik-arter-hastalığının-girisimsel-balon-ve-stent-ile-tedavisi-hakkında-s> (Erişim tarihi: 1.04.2021 11.53)
12. <https://ugeskriftet.dk/dmj/systematic-analysis-ear-nose-throat-malpractice-complaints-may-be-beneficial-patient-safety>